Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	CPSY 635, Psixoloqların peşə etikası 6 AKTS
	Departament	Psixologiya
	Proqram (bakalavr, magistr)	Magistr
	Tədris semestri	2023/24-cü tədris ilinin yaz semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Xudaverdi Məmmədov
	E-mail:	mxudaverdi@gmail.com
	Telefon:	-
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Nefçilər korpusu
	Məsləhət saatları	Dərsdən sonra
Tədris dili	Azərbaycanca	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Seçmə	
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	• Funda O. (2012). Psikologlar İçin Etik İlk eve Kurallar. Kuzey Kıbrıs: Doğu Akdeniz Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık Rehberlik ve Araştırma Merkezi. • Samuel J. Knapp, Leon D. Vande Creek. Psikologlar İçin Praktik Etik. İngilis dilindən tərcümə. 2010, 202 s. • Aysın T. Ç (2010) Psikolojide Etik İlkeler. Ders Notu, İstanbul. • Knapp, S. J., & Vandecreek, L. D. (2010). Psikologlar İçin Mesleki Etik. Ankara: Mentis Yayıncılık. • Samuel J. K & Leon D. V. C. (2010). Psikologlar İçin Pratik Etik. Ankara: Mentis Yayıncılık • Türk Psikologlar Derneği Etik Yönetmeliği (2004). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları. • Bilimsel Araştırmada Etik ve Sorunlar (2002). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, Ankara. • David W. Martin. Doing psychology experiments. Fifth edition.Wadsworth. 2000. • Ford, G. G. (2000). Ethical Reasoning ın The Mental Health Professions. New York: CRC Press. • "Psixoloji Yardım Haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci İl 7 Dekabr Tarixli 1385-VQ Nömrəli Qanununun Tətbiqi Barədə. • Bersoff, D. N. (2006). Ethical Conflicts ın Psychology. Washignton: American Psychological Association.	
Tədris metodları	Mühazirə	+
	Qrup müzakirəsi	+

	Praktiki tapşırıqlar	+	
	Praktiki məsələnin təhlili	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı	8 ci həftə	30
	Fəallıq	Semestr boyu	5
	Tapşırıqlar və testlər	Aprel və may ayı	10
	Davamiyət	Semestr boyu	5
	Qrup müzakirəsi	Semestr boyu	10
	Final imtahanı	iyun	40
	Yekun		100
Kursun təsviri	Bu dərs çərçivəsində peşə etikası ilə bağlı əsas anlayışlar və prinsiplər, peşə etikasının əhəmiyyəti, psixologiya sahəsində vəzifə və məsuliyyətləri tənzimləyən qanun və qaydalar, psixoloqların müraciət edən/pasiyent hüquq və öhdəlikləri, nümunəvi keyslər (case study) və tətbiq araşdırmaları və təcrübələri, peşə etikası və etikaya uyğun qərar vermə prosesi izah edilir.		
Kursun məqsədləri	Bu kursun məqsədi tələbələrə peşə etikasının əsasları haqqında ilkin anlayışlar qazandırmaq, Türk Psixoloqlar Dərnəyi və Amerikan Psixoloqlar Assosiasiyasının müəyyən etdiyi meyarlara uyğun olaraq psixologiyadakı etik prinsipləri tanıtmaq və nəzərdən keçirmək, praktikada qarşıya çıxa biləcək problemləri həll etmək, nəzəri bilik və tətbiqləri təmin etməkdir, etik dilemmalara qərar vermək və effektiv həll yolları tapmaq və tələbələri bu məsələlərə hazırlamaqdır. Bu məqsədlə psixoterapiyada etika anlayışı, TPD və APA-nın etik prinsipləri, peşəkar səriştə, elmi araşdırma, psixoloji qiymətləndirmə və etik prinsiplər kimi bəzi əsas məsələlər müzakirə olunacaq.		
Tədrisin (öyrənməni) nəticələri	1. Əxlaq anlayışları və etik prinsipləri mənimsəmək. 2. Beynəlxalq psixoloqlar assosiasiyalarının etik prinsiplərini və o cümlədən ölkəmizdə qanunvericilikdə yer alan psixoloqlar üçün qanunu bilmək 3. Etik prinsiplər və qanunlar arasında oxşar və fərqli tərəfləri analiz etmək , 4. Etik dilemmalar və peşə icrası zamanı yaranan çətin situasiyalarda effektiv etik həll yollarını hazırlaya bilmək. Peşə etikası nədir? sualını cavablandıracaqlar Psixoloq olaraq peşə etikası çərçivəsində öz fəaliyyətlərinin tənzimləməyi bacaracaqlar. Psixoloji xidmət göstərərkən və eksperimental tədqiqat apararkən peşə etikasının şərtlərinə əməl edə biləcəklər. Peşə etikasına bələd olmaq psixoloqların məsuliyyət hissini və peşəkarlıq səviyyəsini artıracaq eyni zamanda pasiyentə daha keyfiyyətli xidmət göstərmələrinə kömək edəcəkdir. Ümumilikdə isə psixoloqlarda psixoloji xidmət mədəniyyəti yüksələcək və bu da nəticə etibarı ilə ölkəmizdə praktik psixologiyanını inkişafına təkan verəcəkdir		
Qiymətləndirmə meyarı	Fəallıq Dərs zamanı keçilmiş mövzular haqqında öyrəndiklərini izah edən, sual-cavab prosesində aktiv olanlar.		

	Tapşırıqlar və testlər Verilən ev tapşırıqlarını yerinə yetirən, dərslərin mövzusu haqqında əsas və əlavə ədəbiyyatı oxuyaraq dərs zamanı çatdıranlar) (Final imtahanına qədərki müddət nəzərdə tutulur. Davamiyyət Universitet tərəfindən müəyyən olunan qayıb limitini keçməyən tələblər tam bal ilə qiymətləndiriləcək. Aktivlik və mövzulara dair kiçik tapşırıqlar Aktivlik- bu verilmiş tapşırıqların əvvəlcədən oxunularaq dərsə gəlinməsi və müəllimlə birgə o mövzunu izah etmək, suallar verməklə göstərdiyiniz fəaliyyətdir. Kiçik tapşırıqlar- bu çox az saylı test və ya hər hansı mövzu ilə bağlı öyrənmə səviyyənizi yoxlayan açıq sual şəklində ola biləcək tapşırıqlardır. Keçiriləyi təqdirdə müəllim 1 həftə öncə bu haqda məlumat verir. Aralıq imtahanı- Dekanlıq tərəfindən təyin olunmuş tarixdə aprel ayının 2-ci həftəsindən etibarən keçirilir. Aralıq imtahanına düşən suallar həmin tarixə qədər keçirilmiş materiallardan ibarət olur. Əsasən test ağırlıqlı olsa da, bir neçə açıq suala da yer ayrılır. Final imtahanı- Semestrin sonunda (iyun) keçirilir. Final imtahanına düşəcək sualların 80% aralıq imtahanından sonra keçirilmiş mövzulardan, 20% isə aralıq imtahanından əvvəl keçirilmiş mövzulardan ibarət olur. Bu 20%-lik hissə imtahanöncəsi tələblərlə birlikdə müzakirə edilərək seçilir.
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Tələbələrdən dərsə hazırlıqlı gəlməsi gözlənilir. Dərsdə keçirilən mövzu ilə əlaqədar hissələri izah etmək, verilən ədəbiyyatı oxumaq, mövzu ilə əlaqədar suallara cavab vermək lazımdır. Qrup içi müzakirələrdə fəal iştirak etmək, verilən tapşırıqları yerinə yetirmək əsasdır. Aralıq və final imtahanında köçürmək qadağandır. Köçürən tələbələrin nəticələri ləğv olunur. Tələbələrin sinifdə etik olmayan müzakirə və davranışları qəti qadağandır.

Həftə	Tarix (planlaşdırılmış)	Fənnin mövzulari	Dərslik/tapşiriqlar
1	12. 02.2024	Əxlaq fəlsəfəsi və etika anlayışına giriş. Etik prinsiplərin inkişafı.	Aysın T. Ç (2010) Psikolojide Etik İlkeler. Ders Notu, İstanbul. (s. 100 -120) Samuel J. K & Leon D. V. C. (2010) Psikologlar İçin Pratik Etik. Ankara : Mentis Yayıncılık (s. 10 -14)
2	19.02.2024	Etik mövzular üzərində tənqidi düşünmək; tənzimləyici və pozitiv etik.	Ford, G. G. (2000). Ethical Reasoning In The Mental Health Professions. New York: CRC Press.
3	26.02.20224	Psixoloqların kafiliyi və elmi yetkinlik, yaralı	Samuel J. K & Leon D. V. C. (2010) Psikologlar İçin Pratik Etik.

		olmaq və zərər verməmək	Ankara : Mentis Yayıncılık. (s. 22 – 25)
4	04.03.2024	Ölçmə qiymətləndirmə və Müdaxilə etmə	Samuel J. K & Leon D. V. C. (2010) Psikologlar İçin Pratik Etik. Ankara : Mentis Yayıncılık. (s. 30 -36)
5	11.03.2024	Psixoterapiyada etik prinsiplər	Samuel J. K & Leon D. V. C. (2010) Psikologlar İçin Pratik Etik. Ankara : Mentis Yayıncılık. (s. 40 -50)
6	18.03.2024	Həmkarlar ilə münasibətlər	Knapp, S. J., & Vandecreek, L. D. (2010). Psikologlar İçin Mesleki Etik. Ankara: Mentis Yayıncılık. (s. 112-120)
7	25.03.2024	Tədqiqatlar, elmi nəşrlər və verilən təlimlər	Funda O. (2012). Psikologlar İçin Etik İlk eve Kurallar. Kuzey Kıbrıs: Doğu Akdeniz Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık Rehberlik ve Araştırma Merkezi. (s. 130-147)
8	Aralıq imtahanı		
9	08.04.2024	İctimai məsuliyyət və internet məkanında psixoloji xidmətlər zamanı etik	Samuel J. K & Leon D. V. C. (2010) Psikologlar İçin Pratik Etik. Ankara : Mentis Yayıncılık (s. 66-78)
10	15.04.2024	Ədliyyə orqanlarında psixoloji iş və hüquqi etik	Türk Psikologlar Derneği Etik Yönetmeliği (2004). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
11	22.04.2024	Etik qərar vermə prosesi I, II.	Bilimsel Araştırmada Etik ve Sorunlar (2002). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, Ankara. (s. 8-15)
12	29.05.2024	Məxfilik qeydlərinin qorunması və etik; təhlükəli müraciət edənlər / pasiyentlər və etik	Samuel J. K & Leon D. V. C. (2010) Psikologlar İçin Pratik Etik. Ankara : Mentis Yayıncılık (71-74)
13	06.05.2024	Azərbaycan Respublikasında Psixoloqlar üçün qanun ilə Dünya təcrübəsində etik prinsiplərin oxşar və fərqliliyi	"Psixoloji Yardım Haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci İl 7 Dekabr Tarixli 1385-VQ Nömrəli Qanununun Tətbiqi Barədə.
14	13.05.2024	Etik problemlər yaşanmış keyslər	Samuel J. K & Leon D. V. C. (2010) Psikologlar İçin Pratik Etik. Ankara : Mentis Yayıncılık (s. 83 – 89)
15	20.05.2024	Film üzərindən etik	Bersoff, D. N. (2006). Ethical Conflicts In Psychology. Washignton: American

		problemlərinin təhlili	Psychological Association. (s. 99 -118)
16	Final imtahanı		